

Økologikontrollen i 2018

Denne rapport beskriver resultaterne af økologikontrollen udført i Danmark i 2018 i henhold til EU's økologiforordning¹, jf. bekendtgørelsen om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur m.v.^{2,3}

Økologikontrollen udføres af Fødevarestyrelsens kontrolenheder.

Rapporten omhandler ikke kontrollen i storkøkkener i henhold til bekendtgørelsen om økologisk storkøkkendrift⁴.

Antal virksomheder omfattet af kontrolordningen:

TABEL 1

Antal virksomheder, herunder nye og ophørte, fordelt på virksomhedstyper

Virksomhedstyper	Ultimo 2017	Nye	Ophørte	Ultimo 2018	Tilvækst	Tilvækst i procent
Primærvirksomheder mv.*	31	8	2	37	6	19
Detailvirksomheder	252	61	53	260	8	3
Engrosvirksomheder	1718	317	216	1819	101	6
• Uden behandling	1095	218	168	1145	50	5
• Med behandling	623	99	48	674	51	8
I alt	2001	386	271	2116	115	6

*Primærvirksomheder m.v.: Akvakulturbrug, spirevirksomhed samt forhandling af petfood med animalsk indhold

¹ Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 af 28. juni 2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2092/91

² Bekendtgørelse nr. 1404 af 3. december 2015 om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur m.v.

³ Jf. data udtrukket fra Fødevarestyrelsens IT-systemer marts 2019.

⁴ Bekendtgørelse nr. 420 af 24. april 2013 om økologisk storkøkkendrift

TABEL 2**Antal virksomheder omfattet af økologikontrolordningen*, 20087 -2018**

	Primærvirk- sigheder**	Engrosvirksomheder med behandling	Engrosvirksomheder uden behandling	Detailvirk- sigheder	Virksom- heder i alt
2008	5	325	419	167	916
2009	5	348	433	186	972
2010	7	365	530	209	1111
2011	9	377	524	202	1112
2012	11	394	648	200	1253
2013	16	430	699	217	1362
2014	24	457	755	216	1452
2015	26	514	850	256	1646
2016	37	581	1020	261	1899
2017	31	623	1095	252	2001
2018	37	674	1145	260	2116

* Antal virksomheder pr. 31. december det pågældende år.

** *Primærvirksomheder m.v.*: Akvakulturbrug og virksomheder med spireproduktion eller forhandling af petfood med animalsk indhold

Kontrollens dækning af relevante kontrolpunkter

Ifølge EU's økologiforordning¹ skal virksomheder omfattet af økologikontrol modtage mindst ét årligt fysisk kontrolbesøg. Da den danske økologikontrol bliver udført som en integreret del af den generelle fødevarerkontrol sikres grundlæggende en meget bred kontroldækning, ofte med flere årlige kontrolbesøg, jf. den gældende vejledning om kontrolfrekvenser i henhold til fødevarerlovgevingen. Tilsynsfrekvenserne for fødevarerkontrollen fastlægges ud fra en vurdering af risiko og væsentlighed, dvs. f.eks. ud fra virksomhedens størrelse, kompleksitet og tidligere kontrolresultater.

Ud over de generelle retningslinjer for kontrolfrekvenser i henhold til fødevarerlovgevingen, er der i vejledningen om økologikontrol fastlagt, at der i løbet af et kalenderår skal udføres stikprøvekontrol inden for en række nærmere definerede kontrolområder. Dette krav gælder for virksomhederne, som har været omfattet af økologikontrolordningen i hele kalenderåret. I 2018 er dette opfyldt for 99,7 % af virksomhederne⁵.

⁵ Antallet af virksomheder, der har været omfattet af økologikontrol i hele kalenderåret, 2018, er 1696, og der er gennemført den foreskrevne økologikontrol på i alt 1691 af disse – svarende til 99,7 %. For så vidt angår de ikke-kontrollerede virksomheder er kontrollen gennemført primo 2019.

Overtrædelser og sagsopfølgning

TABEL 3

Overtrædelser hos virksomheder under økologikontrol, der har medført indskærpelser, påbud eller forbud samt bødeforlæg, politianmeldelser eller periodevise forbud mod salg af økologiske fødevarer

Virksomhedstyper	Antal overtrædelser*	Antal virksomheder ultimo 2018	Antal overtrædelser i % af antal virksomheder
Primærvirksomheder	0	37	0
Detailvirksomheder	13	260	5,0
Engrosvirksomheder	100	1819	5,5
• uden behandling	46	1145	4,0
• med behandling	54	674	8,0
I alt	113	2116	5,3

*: Der er tale om det samlede antal overtrædelser. Da der er virksomheder, der begår flere overtrædelser, er antallet af virksomheder lavere end de angivne antal overtrædelser.

TABEL 4:

Overtrædelser hos ikke-økologikontrollerede virksomheder, der har medført indskærpelser, påbud eller forbud samt bødeforlæg, politianmeldelser eller periodevise forbud mod salg af økologiske fødevarer

Virksomhedstyper	Antal overtrædelser
Primærvirksomheder	1
Detailvirksomheder	17
Engrosvirksomheder	39
• uden behandling	32
• med behandling	7
I alt	57

TABEL 5

Overtrædelser hos virksomheder under økologikontrol fordelt på sagsopfølgings-/sanktioneringskategorier og kontrolområder

	Regnskab	Dokumentation / modtagekontrol	Anmeldelse	Mærkning/ produkt sammensætning	Import	Adskillelse	I alt
Indskærpelser	26	27	6	26	13	9	107
Påbud/forbud	0	0	0	0	1	0	1
Bødeforlæg, politianmeldelser	0	1	0	3	1	0	5
I alt	26	28	6	29	15	9	113

TABEL 6

Overtrædelser hos ikke-økologikontrollerede virksomheder fordelt på sagsopfølgings-/sanktioneringskategorier og kontrolområder af ikke økologikontrollerede virksomheder

	Anmeldelse	Mærkning	I alt
Indskærpelser	43	12	55
Påbud/forbud	0	0	0
Bødeforlæg, politianmeldelser	1	1	2
I alt	44	13	57

TABEL 7

Alle overtrædelser fordelt på kontrolområder

Virksomheds-typer	Regnskab	Dokumentation/modtagekontrol	Mærkning/produksammensætning	Import	Adskillelse	Anmeldelse	I alt
Primærvirksomheder	0	0	1	0	0	0	1
Detailvirksomheder	4	2	4	3	0	17	30
Engrosvirksomheder							
• uden behandling	8	15	7	10	0	38	78
• med behandling	14	11	18	2	4	12	61
I alt	26	28	30	15	4	67	170

TABEL 8

”Overtrædelsesprocenten” med udgangspunkt i alle overtrædelser, bortset fra overtrædelser, der kun har medført indskærpelser, for årene 2008 – 2018

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antal virksomheder under økologikontrol	916	972	1111	1112	1253	1362	1452	1646	1899	2001	2116
Antal overtrædelser	12	3	6	5	5	10	12	7	6	13	8
Overtrædelsesprocent	1,3	0,3	0,5	0,4	0,4	0,7	0,8	0,4	0,3	0,6	0,4

Antal virksomheder: Antal virksomheder omfattet af økologikontrolordningen pr. 31. december

Overtrædelsesprocent: $100 \times \text{antal overtrædelser} / \text{antal virksomheder}$

TABEL 9

”Overtrædelsesprocenten” med udgangspunkt i alle overtrædelser for årene 2012 – 2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antal virksomheder under økologikontrol	1253	1362	1452	1646	1899	2001	2116
Antal overtrædelser	99	125	113	141	171	180	170
Overtrædelsesprocent	7,9	9,2	7,8	8,6	9,0	9,0	8,0

Antal virksomheder: Antal virksomheder omfattet af økologikontrolordningen pr. 31. december
 Overtrædelsesprocent: $100 \times \text{antal overtrædelser} / \text{antal virksomheder}$

Konklusion

Der ses i lighed med de foregående år relativt få overtrædelser, der har givet anledning til sanktionerne påbud/forbud, bødeforlæg, politianmeldelse eller periodevise forbud mod salg af økologiske fødevarer. Opgørelsen viser, at der lige som ved den øvrige fødevarerkontrol, gives relativt mange indskærpelser.

For virksomheder under økologikontrol vedrører overtrædelserne primært *regnskab/dokumentation*, men også i høj grad *mærkning/sammensætning*. En stor del af det samlede antal overtrædelser (ca. en tredjedel) udgøres af virksomheder, der påbegynder økologiaktiviteter uden at være omfattet af den lovpligtige økologikontrol.

Overtrædelsesresultaterne anvendes løbende ved tilrettelæggelse af kontrollen, bl.a. ved planlægning af Fødevarerstyrelsens kontrolkampagner. Dette afspejles i, at der i 2015 blev gennemført en kampagne vedr. reglerne om indhold og sammensætning, herunder mærkning, af økologiske fødevarer, i 2016 en kampagne, hvor der indgik særlig kontrol af, at ikke-økologikontrollerede virksomheders anmeldte økologiaktiviteter i overensstemmelse med reglerne. Primo 2018 er gennemført en kampagne, der både omfattede kontrol af mærkning af detailpakninger, samt efterfølgende ekstra kontrol af balanceregnskab blandt virksomhederne, som havde mærket forkert. I 2019 vil blive gennemført en kontrolkampagne vedr. økologiregnskab/dokumentation.

Kontrolkampagnerne afrapporteres særskilt.

Overordnet set vurderes det, at resultatet vedrørende den gennemførte økologikontrol på alle⁵ de økologikontrolkrævende virksomheder samt det relativt lille antal overtrædelser, er et udtryk for, at økologikontrollen fungerer tilfredsstillende, dvs. er effektiv og forebyggende.